

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/84333,38-rocznica-wprowadzenia-w-Polsce-stanu-wojennego-dzialania-I-PN-Oddzial-w-Rzeszo.html>
2023-02-05, 11:18

38. rocznica wprowadzenia w Polsce stanu wojennego - działania IPN Oddział w Rzeszów

W związku z wprowadzeniem w Polsce stanu wojennego Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie zaplanował szereg działań:

10 grudnia 2019 r. godz. 17.00 - II Kongres Osób Represjonowanych, Działaczy Solidarności i Kombatantów w Filharmonii Podkarpackiej im. Artura Malawskiego w Rzeszowie.

Wykład historyczny dr. hab. Mariusza Krzysztofińskiego z OBBH IPN w Rzeszowie

wraz z prezentacją książki „Arcybiskup Ignacy Tokarczuk 1918-2012).
Metropolita przemyski obrządku łańciskiego” oraz prezentacja wystawy „Wasza Solidarność - nasza wolność. Reakcje emigracji polskiej i świata na wprowadzenie stanu wojennego” opracowana przez IPN Oddział w Lublinie wraz z Biblioteką Polską w Londynie, Europejskim Centrum Solidarności, Instytutem Józefa Piłsudskiego w Ameryce.

11 grudnia 2019 r. godz. 8.00 - pokaz filmu „Czarny czwartek. Janek Wiśniewski padł” w reż. Antoniego Krauze dla uczniów Szkoły Sióstr Prezentek w Rzeszowie

12 grudnia 2019 r. godz. 10.00 - Maciej Rędziniak z OBEN IPN w Rzeszowie wygłosi wykład „Stan wojenny” dla osadzonych w Zakładzie Karnym w Jaśle.

12 grudnia 2019 r. godz. 10.30 - Zenon Fajger z OBEN IPN w Rzeszowie prelekcja „Stan wojenny” dla uczniów Zespołu Szkół Mechanicznych im. gen. Władysława Andersa w Rzeszowie.

13 grudnia 2019 r. godz. 9.00 - Maciej Rędziniak z OBEN IPN w Rzeszowie wygłosi wykład „Stan wojenny” dla uczniów Szkoły Podstawowej w Golcowej.

13 grudnia 2019 r. godz. 9.00 - Zenon Fajger z OBEN IPN w Rzeszowie prelekcja „Stan wojenny” dla uczniów Zespołu Szkół Mistrzostwa Sportowego STAL w Rzeszowie.

13 grudnia 2019 r. w godz. 12.00-14.00 Region NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Rzeszowie wspólnie z Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie przygotowała spotkanie poświęcone pamięci ofiar stanu wojennego. Podczas spotkania z osobami represjonowanymi zostanie zaprezentowana gra edukacyjna IPN „Kolejka”, ekspozycja zbiorów Biblioteki oraz archiwaliów IPN, czytanie fragmentów utworów Jacka Dukja „Wroniec” i Katarzyna Ryrych „Wilczek”.

13 grudnia 2019 r. delegacja Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie weźmie udział w uroczystej mszy świętej w kościele Fara w Rzeszowie o godz. 18.00 z okazji 38. rocznicy wprowadzenia w Polsce stanu wojennego oraz złożeniu kwiatów i zapaleniu zniczy pod krzyżem misyjnym.

W dniach **3-31 grudnia 2019 r.** prezentacja wystawy „Stan wojenny” przygotowanej przez rzeszowski Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Klubie 21. Brygady Strzelców Podhalańskich w Rzeszowie.

Na panelach prezentowane są fotografie, ulotki, afisze, plakaty i „bibuła” z tamtych czasów. Ukazana została sytuacja osób internowanych w Załężu, Uhercach i Nowym Łupkowie, w Nisku i Gołdapi (gdzie umieszczano kobiety). Przedstawiono funkcjonowanie podziemnych struktur „Solidarności”, także w środowiskach rolniczych, oraz formy ich działalności - przede wszystkim organizowanie strajków w zakładach pracy, manifestacji z okazji ważnych rocznic narodowych, nielegalną działalność wydawniczą i kolportażową, o której na wystawie przypomniano dzięki podziemnym pismom i ulotkom. Warto zwrócić uwagę na zdjęcia wykonane 31 sierpnia 1982 r.

w Rzeszowie i Stalowej Woli, podczas największych manifestacji, jakie miały miejsce w naszym regionie w okresie stanu wojennego.

Korespondencja Instytutu Pamięci Narodowej w dniu **13 grudnia 2019 r.** opatrzona pieczęcią „Zapał Światło Wolności”.

Zachęcamy do wzięcia udziału w kampanii społecznej „Zapał Światło Wolności” nawiązującej do gestu solidarności z narodem polskim wykonanego przez mieszkańców wolnego świata w 1981 roku.

Wszystkim zainteresowanym tematem „stanu wojennego” polecamy:

PORTAL EDUKACYJNY <http://www.13grudnia81.pl/>

**SOLIDARNOŚĆ WALCZĄCA W DOKUMENTACH - PORTAL
TEMATYCZNY** <https://sw.ipn.gov.pl/>

STAN WOJENNY -

WYSTAWY <https://pamiec.pl/pa/edukacja/wystawy/prl/stan-wojenny>

STAN WOJENNY -

MEDIATEKA <https://pamiec.pl/pa/stan-wojenny/stan-wojenny-mediateka>

STAN WOJENNY - PUBLIKACJE

CYFROWE <https://pamiec.pl/pa/stan-wojenny/stan-wojenny-publikacje>

STAN WOJENNY - PERIODYKI I DODATKI DO

PRASY <https://pamiec.pl/pa/stan-wojenny/stan-wojenny-periodyki>

W nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r. na terytorium całego kraju wprowadzono **stan wojenny**. Decyzję o jego wprowadzeniu starano się zalegalizować antydatowanym Dekretem Rady Państwa z 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym i Uchwałą Rady Państwa w sprawie wprowadzenia stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa. Uzasadniano go potrzebą przeciwdziałania chaosowi i anarchii wywołanych postępowaniem radykalnych działaczy „Solidarności”. W intencji władz komunistycznych leżało zahamowanie wolnościowego zrywu Polaków i niedopuszczenie do demontażu systemu totalitarnego w Polsce. Do operacji wprowadzenia stanu wojennego użyte zostały: „Ludowe” Wojsko Polskie, Milicja Obywatelska i Służba Bezpieczeństwa. We wszystkich województwach ustanowiono komisarzy wojskowych, będących pełnomocnikami Komitetu Obrony Kraju. Działania operacyjne na terenie czterech województw Polski południowo-wschodniej przebiegały podobnie, jak w całym kraju. Funkcjonariusze SB i MO włamali się do siedzib Zarządów Regionów oraz Komisji Zakładowych, skąd wynieśli dokumenty oraz większość sprzętu, demolując przy okazji lokale. Największe, kluczowe zakłady pracy zostały zmilitaryzowane, a kontrolę nad nimi przejęli delegowani komisarze wojskowi. Równocześnie z wprowadzeniem stanu wojennego realizowano zaplanowane i przygotowane przez komunistyczny aparat bezpieczeństwa operacje „Klon”, „Jodła” i „Azalia”. W ramach operacji „Klon” SB przeprowadziła rozmowy ostrzegawcze z działaczami „Solidarności”. Kryptonimem „Jodła” nazwano akcję internowania wytypowanych przez bezpiekę osób. Już pierwszej nocy, na

terenie dzisiejszego Podkarpacia internowano ich ok. 340 (w okresie całego stanu wojennego ok. 445). Celem operacji „Azalia” było zablokowanie łączności telefonicznej. W całym kraju przerwano nadawanie audycji radia i telewizji. 13 grudnia 1981 r. nadawano jedynie telewizyjne oświadczenie gen. Wojciecha Jaruzelskiego, przewodniczącego powołanej dzień wcześniej Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego – niekonstytucyjnego organu tworzonego przez wyższych oficerów LWP. Zawieszono wydawanie większości gazet. W Polsce południowo-wschodniej ukazywały się tylko „Nowiny” – organ prasowy Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Rzeszowie. Wprowadzono cenzurę korespondencji. Od godziny 22.00 do 6.00 obowiązywała godzina milicyjna. Na ulicę wyszły patrole wojskowe. Zawieszono działanie związków zawodowych i wielu organizacji społecznych. Zawieszona została m.in. działalność szkół, placówek kultury, a także organizacji sportowych i turystycznych. Za złamanie przepisów dekretu o stanie wojennym i innych zarządzeń władz groziły surowe kary, do kary śmierci włącznie, które miały orzekać sądy wojskowe w trybie doraźnym.